

2 NOVEMBER 2022

LANDKRACHT

StocksAG

GRANULAATSTROOIERS

AFSTUDEERWERKSTUK LANDKRACHT

LUC FAKKERT

AERES HOGESCHOOL

De Drieslag 4, 8251 JZ Dronten

Titelpagina

Titel: Granulaat strooiers StocksAG

Naam student: Luc Fakkert
AD Bedrijfskunde & Agrifoodbusiness
Canadastraat 51
8141AB Heino
0631337737
lucfakkert@hotmail.com

Afstudeer docent: Dirk de Groot
Aeres Hogeschool Dronten
De Drieslag 4
8252JZ Dronten
d.de.groot@aeres.nl

Opleidingsinstituut: Aeres Hogeschool Dronten
De Drieslag 4
8252JZ Dronten
088 0206000
Info.hogeschool.dronten@aeres.nl

Plaats en datum: Heino, 2 november

Voorwoord

Aan het eind van de Associate degree opleiding Bedrijfskunde & Agrifoodbusiness dient er een afstudeerwerkstuk te worden afgeleverd, deze heb ik bij Landkracht in Hellendoorn mogen uitvoeren. Dit heb ik gecombineerd met een periode van stage lopen wat ik succesvol heb kunnen afronden. In de opleiding die ik volg worden wij als student voorbereid op het bedrijfsleven maar ook voorbereid op een snel veranderende markt waar de school goed op in speelt. In dit verslag ga ik een onderzoek opzetten gericht op een probleem wat heerst bij Landkracht, namelijk: kennis ontbreekt bij verkoop van granulaatstrooiers. Met dit vooronderzoek wordt er toegewerkt naar een eindverslag waarin dit vraagstuk wordt opgelost.

Ik wil Landkracht en vooral Joost ter Horst bedanken voor het vertrouwen in het geven van deze opdracht, maar ook zeker bedanken voor het aanbieden van deze interessante stage. Ook wil ik Aeres bedanken, Dirk de Groot wil ik graag bedanken voor de fijne samenwerking en ondersteuning bij het schrijven van dit verslag!

Luc Fakkert

Tweedejaars associate degree student Bedrijfskunde & agrifoodbusiness

Heino, 02-11-2022

Samenvatting

Bij het verkopen van granulaatstrooiers merkte het personeel bij Landkracht dat zij niet over de kennis beschikken wat ze eigenlijk wel moeten weten, door de waan van de dag kwam het er nooit van om meer informatie in te winnen rondom de granulaatstrooiers. Om de benodigde informatie in te winnen is er onderzoek gedaan rondom granulaat en de strooiers ervan.

Doormiddel van een interview met de eigenaar van Landkracht is er een afbakening ontstaan, zo kan er ingezoomd worden in de aardappelteelt. Door de afbakening kan er gericht onderzoek gedaan worden, met behulp van twee interviews, drie zoektermen en een kopje over regelgeving is er een duidelijk beeld gekomen voor Landkracht om zo haar service te kunnen verbeteren richting het verkopen van de granulaatstrooiers.

Uit het kopje regelgeving is naar voren gekomen dat men zich moet houden aan de meststoffenwet wat voortvloeit uit de Europese richtlijnen, hierin staat beschreven dat er een gebruiksnorm zit op de hoeveelheid stikstof. Er moet een balans zitten in de toegevoegde stikstof en de gebonden stikstof wat in de grond zit door gewassen die op het perceel gestaan hebben. Hier moet dus rekening mee gehouden worden bij het gebruik van granulaatstrooiers.

Ook is bij regelgeving naar voren gekomen dat strooiers eenmaal per zes jaar gekeurd moeten worden. Dit moet gezien worden als een soort APK bij auto.

Daarnaast is er gezocht op drie zoektermen, hier is naar voren gekomen dat granulaat gebruikt wordt bij het telen van aardappelen. Een granulaat kan de groei bevorderen van de aardappel, een ander granulaat beschermt de aardappel tegen ziekten en schimmels. De werking van het granulaat kan dus verschillen, ook het uiterlijk van de granulaten verschillen. Doormiddel van een interview met een leverancier van granulaat is erachter gekomen dat granulaat vele verschillende vormen kan hebben, voor het gebruik van een granulaatstrooier is dit geen probleem.

Landkracht kan bij het adviseren ook aangeven dat de klant moet weten welke gewassen op het perceel heeft gestaan om zo de stikstofbehoefte te kunnen bepalen en welke granulaten zij nodig zullen hebben.

Voor Landkracht zijn er punten naar voorgekomen in dit onderzoek wat mee helpt bij het verkopen van granulaat strooiers, dat zal gericht zijn op regelgeving en een plan maken voor de keuringsplicht die is er. De conclusie is dan ook dat Landkracht zich kan voorbereiden om onderdelen op voorraad te leggen die in samenwerking met StocksAG gekozen worden. Deze onderdelen zullen vaak vervangen worden, deze onderdelen kan Landkracht dan snel leveren naar bedrijven die de keuringen verzorgen.

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Samenvatting	3
Landkracht	5
H1 Inleiding	6
<i>H1.1 Granulaatstrooiers</i>	6
<i>H1.1.1 Granulaat</i>	6
<i>H1.1.2 StocksAg</i>	7
<i>H1.2 Concreet probleem</i>	8
H2 Aanpak	9
<i>H2.1 Granulaat aardappelteelt</i>	9
<i>H2.2 Interviews</i>	9
<i>H2.3 Regelgeving</i>	10
H3 Resultaten	11
<i>H3.1 Regelgeving</i>	11
<i>H3.2 Zoektermen</i>	11
H3.2.1 Granulaat aardappelteelt	12
H3.2.2 Gebruik granulaat	12
H3.2.3 Gebruik granulaatstrooiers	13
<i>H3.3 Interviews</i>	14
H4 Reflectie	15
H5 Conclusie & Aanbeveling	16
<i>H5.1 Conclusie</i>	16
<i>H5.2 Aanbeveling</i>	17
Bibliografie	18
Bijlage 1 Interview eigenaar Landkracht	19
Bijlage 2 Interview medewerkers Landkracht	20
Bijlage 3 Vragenlijst Triferto	21
Bijlage 4 Vragenlijst akkerbouwer	23
Bijlage 5 lijst met A-meststoffen	23

Landkracht

Landkracht is een importeur van machines en onderdelen die verkocht worden in Nederland, België en England. Het is een jong en fris bedrijf maar wel met jarenlange ervaring in agrarisch sector, het is een soort speciaalzaak voor mechanisatie bedrijven. Momenteel heeft Landkracht zeven personeelsleden, vijf daarvan werken veertig uur en twee werken er 16 uur in de week.

De klanten die Landkracht heeft zijn grote mechanisatiebedrijven en andere landbouw gerichte bedrijven, zij hebben op hun beurt weer klanten die het eindstation zijn voor de producten van Landkracht. Machines die worden gebruikt voor landbouwactiviteiten gericht op meerdere segmenten, denk aan veegmachines van Westerman, trekker onderdelen, machines voor graslandverzorging, grondbewerking en nog veel meer. Twee jaar geleden is Landkracht importeur van het merk StocksAg geworden, dit merk komt uit England en heeft vele verschillende soorten en maten granulaatstrooiers die op landbouwmachines gemonteerd kunnen worden. Dit vooronderzoek zal dan ook gericht zijn op de granulaatstrooiers van StocksAG.

Landkracht heeft in Hellendoorn opslagmogelijkheden voor grote maar ook relatief wat kleinere machines en onderdelen hiervoor, de onderdelen kunnen besteld worden en dezelfde dag nog verstuurd worden naar de klant. Ook machines heeft Landkracht op voorraad en kan dezelfde dag nog verstuurd worden naar de klant. Deze producten zijn dan vooraf ingekocht door het bedrijf en wordt verkocht uit de voorraad. Het kan ook voorkomen dat Landkracht geen voorraad heeft, de klant kan het product bestellen. De levertijd is dan wel langer aangezien Landkracht dit ook moet bestellen bij de leverancier die het dan ook nog eens moet produceren, bij de fabriek wordt het product dan gelijk verstuurd naar de klant, Landkracht zal dit proces begeleiden maar zal het product niet zelf in handen hebben.

Landkracht is gericht op het zo goed mogelijk ondersteunen van haar klanten en snapt als geen ander hoe je bepaalde vraagstukken kunt aanpakken. Landkracht staat dicht bij de klant, neemt zorgen uit handen en geeft recht-door-zee eerlijk advies. We zorgen voor de juiste praktische oplossing en maken daarvoor gebruik van samenwerkingsverbanden met de juiste leveranciers. Daarnaast putten we uit onze jarenlange ervaring met alle aspecten van de hedendaagse landbouw, de mogelijkheden en kansen in eigen land en daarbuiten. Als de oplossing een product blijkt te zijn dat Landkracht niet in het assortiment heeft, vertellen wij u gewoon waar het wel te krijgen is, want het draait immers om u. Landkracht is dan ook geen supermarkt, maar de speciaalzaak voor de landbouwsector. Betrouwbaarheid is voor ons zo vanzelfsprekend dat we het er eigenlijk niet eens over willen hebben. We zorgen ervoor dat het goed komt en we leveren op tijd. Je weet wat je krijgt: voorspelbare kwaliteit en waar voor je geld. Afspraak is afspraak! Dit benoemt Landkracht op haar site en beschrijft perfect haar beleid.

(over Landkracht, sd)

H1 Inleiding

De aanleiding van dit vooronderzoek is de beperkte kennis bij Landkracht over de mogelijkheden van granulaatstrooiers in de akkerbouw, door de snelle overname van StocksAg heeft Landkracht hier te weinig informatie over. Veel mechanisatie bedrijven komen bij Landkracht om te informeren naar producten van StocksAg en willen graag weten welke mogelijkheden er zijn, deze informatie ontbreekt. Door de waan van de dag heeft het personeel van Landkracht geen tijd om dit uit te zoeken, dit is de aanleiding van dit onderzoek.

Om duidelijk te hebben waar het onderzoek over gaat zal er eerst wat informatie gaan over granulaatstrooiers en de granulaten die gestrooid kunnen worden. nadat dit duidelijk is zal er verder gekeken worden naar het vraagstuk vanuit Landkracht.

H1.1 Granulaatstrooiers

In dit onderzoek zal het veel gaan over granulaatstrooiers van StocksAg, deze strooiers kunnen gemonteerd worden op landbouwmachines die weer gebruikt worden voor het inzaaien en bewerken van het land. Tijdens het bewerken of inzaaien kan het nodig zijn een bepaald product toe te voegen aan het land, deze producten bevorderen de groei van het gewas die geteeld wordt door de boer. Deze producten hebben een verzamelnaam: granulaat.

Granulaatstrooiers zijn er in verschillende soorten, dit wordt straks verder uitgewerkt in H1.1.2 StocksAg. Zo zijn er strooiers die het product gericht in de grond laten vallen precies waar het granulaat nodig is, dit is voor precieze landbouw erg belangrijk. Verspillingen worden hiermee verholpen. Ook zijn er granulaatstrooiers die minder gericht zijn, deze strooiers hebben een schijf die ronddraait op het product verspreiden over het land.

H1.1.1 Granulaat

Granulaat is een materiaal in korrelvorm, een bekend voorbeeld hiervan is kunstmest. Er bestaan meerdere soorten kunstmest. Kunstmest zorgt voor een bevordering van de groei van een plant. Het bestaat uit een mengsel van stoffen die een plant nodig heeft en die dit plant gemakkelijk opneemt. Bekende elementen van kunstmest zijn stikstof, fosfor, kalium en zwavel. (Kunstmest, sd)

Naast kunstmest zijn er ook bodemverbeteraars, en bestrijding van ongedierte. Een voorbeeld van ongediertebestrijding is Nemathorin, dit is een middel wat gebruikt wordt bij de aardappelteelt. Het middel werkt tegen de ritnaalden, de toepassing van Nemathorin kan zowel volvelds als in een rijenbehandeling gebeuren. Ritnaalden zijn nooit 100% te bestrijden. Aandacht voor de toepassingstechniek is daarom op zijn plaats, want een optimale toepassing leidt tot een beter resultaat. (Syngenta, 2020)

Er bestaan vele soorten granulaten die ook weer allemaal een andere vorm en structuur hebben, voor de granulaatstrooier kan dit misschien wel een probleem veroorzaken. Dit zal verder in het onderzoek aanbod komen of de vorm en structuur een knelpunt kan zijn voor de granulaatstrooiers.

H1.1.2 StocksAg

De granulaatstrooiers van StocksAg is afkomstig uit Engeland, hier worden de producten ook ontworpen en geproduceerd. StocksAg heeft meerdere soorten granulaatstrooiers die ook op verschillende machines gemonteerd kunnen worden.

Landkracht is importeur geworden van dit merk, mechanisatie bedrijven kunnen bij Landkracht terecht als zij vragen krijgen over de strooiers. Afnemers die gebruik maken van de strooiers zullen eerst bij een mechanisatiebedrijf terecht komen, zij zullen op hun beurt bij Landkracht terecht komen. De eindgebruikers zullen niet in contact staan met Landkracht, dit zal vooral met de mechanisatiebedrijven zijn. Als zij het ook niet weten dan komen de vragen via de mechanisatiebedrijven bij Landkracht terecht.

StocksAG is de grootste fabrikant van landbouwwielen, banden en machines voor de landbouwsector in het VK. StocksAg is ook een toonaangevende producent van innovatieve en nauwkeurige apparatuur voor het doseren en distribueren van kleine zaden, korrel- en microkorrelige producten. (StocksAg, 2022)

Landkracht heeft 4 verschillende soorten producten van StocksAg in de verkoop, Fan Jet, Turbo Jet, Rotor Meter en een Micro & Maxi Meter.

- Fan Jet strooier heeft een schijf waarmee het product slakkenkorrels zaden en korrels kan strooien.
- Turbo Jet is voor nauwkeurige toepassing & verdeling van kleine zaden en granulaten.
- Rotor Meter is veelzijdig met een nauwkeurige gedoseerde toepassing, hiermee ben je verzekerd van nauwkeurige toepassing van kleine zaden en korrels.
- Micro & Maxi Meter is breed inzetbaar met nauwkeurige dosering, deze strooiers is ook geschikt voor kleine zaden en korrels. Met behulp van zwaartekracht komen de zaden of korrels in de grond terecht.

Figuur 2 Fan Jet

Figuur 3 Turbo Jet

Figuur 1 Rotor Meter

Figuur 4 Micro & Maxi Meter

(StocksAg, 2022)

H1.2 Concreet probleem

Het vraagstuk wat momenteel speelt bij Landkracht is dat zij te weinig weten over de mogelijkheden van de granulaatstrooiers, maar ook welke beperkingen eraan kleven. Denk bijvoorbeeld aan regelgeving, dit kan voor beperkingen zorgen. Ook de mogelijkheden van de granulaatstrooiers is niet duidelijk inzichtelijk bij Landkracht, het nadeel hierdoor is dat zij geen optimaal verkoopgesprek kunnen voeren. Dit is voor nu een super breed vraagstuk en dit zal verder in het onderzoek steeds specifiekere worden om zo het resultaat ook optimaal te kunnen krijgen.

Doormiddel van een interview met de eigenaar van Landkracht Joost ter Horst is er geprobeerd om een specifieke tak in de agrarische sector eruit te pakken en hier verder op het probleem in te gaan zoomen, door de vraag wat specifiekere te pakken zal de resultaten meer opleveren voor Landkracht dan dat er een hele breed vraagstuk ligt. Dit resulteerde in de aardappelteelt, deze specifieke teelt in de akkerbouw zal dan ook gespecificeerd worden in het uiteindelijke vraagstuk om zo duidelijk en helder antwoord op het vraagstuk te kunnen krijgen. Voor ter Horst is het belangrijk om het onderzoek te laten focussen op de aardappelen teelt omdat het personeel de meeste vragen naar deze specifieke teelt toegespitst is, de resultaten zullen dan ook eerder gebruikt kunnen worden in gesprekken met de klanten. Het interview is terug te vinden in **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden..** De interviews in het vooronderzoek zijn afgenomen met behulp van de LSD-methode, dit om zoveel mogelijk informatie uit het interview te kunnen halen.

De medewerkers zijn de probleemeigenaren en hebben behoefte aan de informatie die uit het onderzoek gaat komen, met deze informatie kunnen zij de klanten beter te woord staan. In dit vooronderzoek wordt dan ook samen met deze medewerkers en de eigenaar besloten in welke deel van de akkerbouw gezocht gaat worden. Naar aanleiding van een interview met de medewerkers is naar voren gekomen dat zij de keuze van de eigenaar ondersteunen en het er mee eens zijn dat het vraagstuk gespecificeerd wordt richting de aardappelteelt. Wat ook uit dit interview naar voren gekomen is dat de medewerkers informatie willen hebben over de mogelijkheden van de strooiers gericht op de producten die gestrooid kunnen worden. zo werd er aangegeven dat het niet duidelijk is of alle granulaten geschikt zijn voor het gebruik van een granulaatstrooier. Ook de regelgeving rondom het gebruik van granulaat is niet bekend. Interview is terug te vinden in de Bijlage 2 Interview medewerkers Landkracht.

Kortom, landkracht wil graag ontbrekende informatie over mogelijkheden met producten van StocksAg in de agrarische sector. Door middel van het vooronderzoek is gebleken dat de eigenaar maar ook de medewerkers informatie willen over de mogelijkheden van de granulaatstrooiers gericht op het product wat gestrooid wordt, maar ook over de regelgeving rondom het gebruik van granulaat en de strooiers in de aardappelteelt.

H2 Aanpak

Om dit vraagstuk tot een goed eind te laten verlopen is het van belang dat het inzichtelijk is welke informatie voor Landkracht noodzakelijk is, dit zal dan ook voorop staan in het onderzoek. Doormiddel van verschillende interview is naar voren gekomen dat het vraagstuk gespecificeerd gaat worden op de aardappelteelt, de informatie die Landkracht wil gaan bezitten gaan over de mogelijkheden van de strooiers en over de regelgeving van het gebruik van granulaat en de strooiers.

H2.1 Granulaat aardappelteelt

Om dit vraagstuk te kunnen beantwoorden is er gericht gezocht naar informatie op het internet wat betrekking heeft op het gebruik van granulaat in de aardappelteelt, de bronnen die gebruikt zijn zullen vermeld worden in de bronvermelding. Om zeker te zijn dat er resultaat gevonden gaat worden zullen er meerdere zoektermen gehanteerd worden, zo zal er gezocht worden op de volgende zoektermen:

- Granulaat aardappelteelt
- Gebruikt granulaat
- Gebruik (granulaat)strooiers

H2.2 Interviews

In het onderzoek zullen er 2 interviews plaats vinden, een producent van granulaat en een gebruiker van granulaat. Net zoals in het vooronderzoek zal bij deze interviews ook de LSD-methode gebruikt worden om zo veel informatie te winnen uit het interviews.

Een leverancier van granulaat zal een vragenlijst krijgen over producten in de aardappelteelt, maar ook specifiek over granulaat. De vragenlijst zal in het vooronderzoek staan, in het eindverslag zal deze vragenlijst beantwoord zijn door Triferto. Dit bedrijf is een leverancier van granulaat, zij leveren vele verschillende soorten meststoffen. Triferto biedt ruim 200.00 ton opslagcapaciteit verdeeld over elf locaties in Noord-west Europa. De tankterminal in Kampen biedt ruim 12.000 ton opslag voor vloeibare meststoffen via een 24/7 laadstation. (Triferto, sd) De vragenlijst is terug te vinden in

Bijlage 3 Vragenlijst Triferto.

Naast een leverancier van granulaat krijgt ook een gebruiker van granulaat een vragenlijst, dit is voor Landkracht belangrijk aangezien de gebruiker ook eisenstelt aan granulaat maar ook zeker aan de strooiers. Een akkerbouwer die ook aardappelteelt zal een vragenlijst krijgen, met deze informatie kan verder gewerkt worden naar de resultaten op het vraagstuk van Landkracht. De vragenlijst is terug te vinden in

Bijlage 4 Vragenlijst akkerbouwer.

H2.3 Regelgeving

Ook zal er gekeken worden naar de regelgeving rondom gebruik van granulaat en gebruik van de strooiers, dit zal veelal gebeuren via het internet. Zo zal er gekeken worden op de site van de overheid, wetten.overheid.nl. Hier staan alle wetten die Nederland heeft, er wordt op deze site gericht gezocht op de uitvoeringregeling Meststoffenwet. Regeling van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 4 november 2005, nr. TRCJZ/2005.3295, houdende regels ter uitvoering van de Meststoffenwet. (Uitvoeringsregeling Meststoffenwet, 2022)

Ook zal er gezocht worden op de site van Skal, dit is een zelfstandig bestuursorgaan (zbo) en ziet erop toe dat het biologisch produceren, bewerken en verhandelen van producten voldoet aan de biologische EU-verordening, de Nederlandse Landbouwkwaliteitswet en de reglementen en grondslagen van Skal Biocontrole. (Skal, sd)

Op de site zal gezocht worden naar regelgeving wat voor het gebruik van granulaat en de strooiers belangrijk is, het is van belang dat er duidelijk onderscheid wordt gemaakt tussen gangbaar en biologisch aangezien Skal alleen toeziet op biologisch. Landkracht heeft afnemers die zowel met gangbaar als biologisch landbouw te maken hebben, hierdoor zal er ook onderscheid worden gemaakt tussen gangbaar en biologisch.

Door deze stappen te volgen zal er een duidelijk resultaat komen voor Landkracht, hiermee vergroten zij hun kennis en kunnen zij dit toepassing in verkoopgesprekken. De informatie die zij zullen krijgen zal gericht zijn op het gebruik en toepasbaarheid van granulaatstrooiers in de aardappelteelt. Dit zal per granulaatstrooier van StocksAg beschreven worden, deze vier strooiers zijn eerder genoemd in H1.1.2 StocksAg.

Het vraagstuk van Landkracht was heel breed, door een interview met de eigenaar is het vraagstuk afgebakend naar de aardappelteelt. Het uiteindelijke doel van dit onderzoek is de kennis verbreden binnen Landkracht over het gebruik en toepasbaarheid van de vier types strooiers van StocksAg binnen de aardappelteelt.

H3 Resultaten

H3 zal gaan over de resultaten die voortvloeien uit het vooronderzoek, er zal worden aangegeven worden wat er gevonden is bij een bepaalde zoekterm of onderdeel. Het eerste gedeelte zal gaan over de regelgeving, daarna zullen drie zoektermen behandeld worden met als afsluiter van dit hoofdstuk de resultaten van de twee interviews.

H3.1 Regelgeving

in Nederland heeft men te maken met de Europese Nitraatrichtlijn waar afspraken zijn vastgelegd omtrent de bescherming van grond- en oppervlaktewater tegen verontreiniging door nitraat uit agrarische bronnen. Met de regels uit de meststoffenwet geven we in Nederland uitvoering aan deze afspraken. (Regelgeving over mest, sd)

In Artikel 10.1 van deze meststoffenwet staat beschreven dat de gebruiksnorm voor meststoffen bij een ministeriële regeling vastgestelde hoeveelheden stikstof per hectare van de tot het bedrijf behorende oppervlakte landbouwgrond. (Meststoffenwet, 2022)

Daarnaast wordt de hoeveelheid bepaald door de stikstofbehoefte van het gewas en de stikstoftoevoer naar de gewassen uit de bodem en uit meststoffen, hierin moet een balans in zijn. De meststoffenwet geeft dus aan dat er een balans moet zijn met stikstof wat toegevoegd wordt aan een gewas met de hoeveelheid stikstof wat gebonden in het grond zit wat ook opgenomen wordt door het gewas.

Deze regeling is voor de gangbare productie, voor een biologische productie is het gebruikmaken van extra toevoegen van stikstof verboden.

Skal is de organisatie die toeziet op de biologische landbouw en controleert hierop, zij hebben de meststoffen opgedeeld in drie categorieën namelijk: A-, B-, en C-meststoffen. Zij geven aan dat voor de biologisch landbouw het liefst A-meststoffen gebruikt worden, de lijst met wat voor soorten meststoffen dit zijn is terug te vinden in de Bijlage 5 lijst met A-meststoffen. Voor Landkracht zal het van belang om te weten of het bedrijf gangbaar of biologisch is, aangezien granulaat niet onder de A-meststoffen zal dit niet snel gebruikt worden.

De aardappelteelt waar dit onderzoek op gefocust is gebruikt dan ook granulaten, dit kan met als functie het toevoegen van stikstof maar ook als bodemverbeteraar. Voor het resultaat maakt dit niet uit aangezien de regelgeving geen onderscheid maakt tussen

bodemverbeteraar en een kunstmest die stikstof toevoegt. Deze twee onderdelen vallen beide onder de meststoffenwet die hierboven kort benoemd is.

H3.2 Zoektermen

Naast regelgeving worden er ook zoektermen gebruikt om tot een duidelijk beeld te komen. Er zijn drie zoektermen geformuleerd die hieronder benoemd en besproken gaan worden, deze zoektermen zijn op het internet gezocht om informatie te krijgen over het gebruik van granulaatstrooiers.

Zo zal er gezocht gaan worden naar de volgende drie zoektermen:

- Granulaat aardappelteelt.
- Gebruik granulaat.
- Gebruik granulaatstrooiers.

H3.2.1 Granulaat aardappelteelt

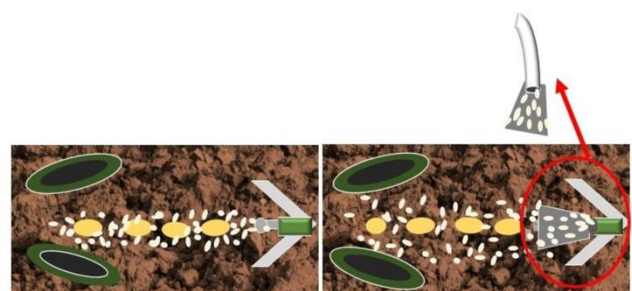
De eerste zoekterm is granulaat aardappelteelt, hiervoor is gekozen om te onderzoeken of er granulaten worden gebruikt in deze teelt. Bij het zoeken van deze zoekterm is het volgende naar boven gekomen:

De inzet van een granulaatbehandeling is afhankelijk van het doel, bijvoorbeeld ter voorkoming van valplekken of het beperken van de vermeerdering van aardappelmoeheid. De toepassing en dosering is afhankelijk van: het te telen ras, de tolerantie van het ras en de historie van het perceel. (aardappelen: inzet granulaten, 2022)

Force Evo moet met een granulaatstrooier tijdens het poten aangepast worden. een goede verdeling van het granulaat rondom en boven de moederknol, een juiste dosering in combinatie met een vochtige bodem, zorgen voor ideale omstandigheden en voor een optimale werking van Force Evo.

Force Evo is een granulaat tegen ritnaalden, voor het bestrijden zijn er twee soorten: Nemathorin en Force Evo. Deze granulaten worden met granulaatstrooiers verdeelt over percelen met aardappelen ter bestrijding van de ritnaalden.

Sygenta heeft daarnaast nog een tip wat zij aangeven: “Wij adviseren om zwalustaartje of een ketsplaatje te gebruiken die u op uw granulaatstrooier installeert”. (Force Evo Aardappelen, sd)

Figuur 5 uitleg ketsplaatje

H3.2.2 Gebruik granulaat

De zoekterm ‘gebruik granulaat’ is bij het onderzoeken van deze zoekterm te weinig, de resultaten die hieruit kwamen vielen erg tegen. Daarom is besloten om landbouw achter de zoekterm te zetten, de complete zoekterm is dus gebruik van granulaat landbouw geworden.

Granulaat zorgt voor meer ruimte in de aanvoer van organische stof, schrijft

Akkerbouwbedrijf op haar site. Hier geven zij aan dat de akkerbouwers sinds 2006 te maken hebben met het stelsel van de gebruiksnormen voor stikstof en fosfaat in meststoffen. Dit is al bij kopje H3.1 Regelgeving benoemd, volgens Henk de Vlieger, productiemanager bij Van

Iperen is het bemesten van fosfaat en stikstof de beste manier op ruimte te creëren voor de aanvoer van organische meststof. Dit kan in de vorm van granulaat zijn.

Granulaat is eigenlijk een geschikt middel om je aan de gebruiksnormen te houden omdat je zelf de hoeveelheden kan bepalen die toegevoegd worden op het perceel.

(Akkebouwbedrijf, 2016)

Een actueel thema is dat de EU-landen een versnelde toelating willen op Renure-mest, dit is het gebruik van een nieuwe soort droge kunstmest van dierlijke mest. Dit is niet naar boven gekomen bij deze zoekterm maar is zeker van belang. Zo kan Landkracht hier snel op inspelen door het te adviseren wanneer dit toegelaten gaat worden, zo kan het bedrijf een voorsprong winnen op derden. Het gebruik van granulaat in de landbouw zou hierdoor een extra boost kunnen krijgen waar Landkracht op in kan spelen.

(NieuweOogst, 2022)

H3.2.3 Gebruik granulaatstrooiers

Voor het gebruik van de juiste dosering is het van belang uw granulaatstrooier correct af te stellen. Onder doseren kan tot een mindere effectiviteit leiden. Overdoseren is niet gewenst en kan residu problemen (MRL-overschrijding) veroorzaken. Hou voor aardappelen een termijn aan van 120 dagen tussen toepassen en loofddoding. (Buikema, 2018)

Dit wordt beschreven op de site van Hans Buikema van Sygenta, voor het gebruik van granulaat strooiers is het van belang dat de afstelling correct worden gedaan. De leverancier van de granulaten kunnen dit perfect vertellen, het is van groot belang dat dit dan ook gevolgd wordt voor de beste resultaten.

In 2014 werd de verplichte keuring van veldspuiten en boomgaardenspuiten uitgebreid met meerdere andere onderdelen zoals: laagvolume-ruimtebehandelingsapparatuur, grondontsmettingsapparatuur. In 2016 is deze opnieuw gewijzigd en is de keuringsplicht uitgebreid met specifieke toepassingsapparatuur.

Dit houdt in dat granulaatstrooiers sinds 2016 gekeurd moet worden net zoals auto's een Apk-keuring krijgen, het maakt verschil hoe groot de strooier is. De keuring is drie jaar geldig, in afwijking hiervan wordt een granulaatstrooier die kleiner of gelijk is dan drie meter om de zes jaar gekeurd.

De keuring wordt verzorgd door bedrijven die hiervoor zijn erkend door de Stichting Kwaliteitseisen Landbouwtechniek (SKL). Het toezicht op de naleving van de keuringsplicht is neergelegd bij de NVWA.

Voor kunstmeststrooiers is de keuringsplicht niet van toepassing omdat deze niet specifiek bestemd zijn voor toepassing van gewasbescherming.

(NVWA, sd)

H3.3 Interviews

In het vooronderzoek zijn er twee interviews voorbereid, deze interviews zijn inmiddels geweest en verwerkt. In

Bijlage 3 Vragenlijst Triferto &

Bijlage 4 Vragenlijst akkerbouwer is het interview terug te vinden met antwoorden van de personen die zijn geïnterviewd.

Voor het interview is er gesproken met Terry van Loon, accountmanager bij Triferto. er zijn wat vragen over granulaat en het gebruik hiervan maar ook over de granulaatstrooiers en in het specifiek van StocksAG. De heer van Loon gaf hier heel eerlijk aan de verschillende soorten granulaatstrooiers niet te kennen, wel kon van Loon vertellen na wat speurwerk dat de machines van StocksAg praktisch zijn gebouwd waardoor het werken met deze machines makkelijk moet maken. Triferto is een producent van granulaten, er zijn vragen gesteld over de producten die gebruikt worden in de aardappelteelt. Van Loon kon hier vertellen dat zij Kalizout 60% veel verkopen voor het telen van aardappelen, verder werd er aangegeven dat voor deze korrels geen specifieke strooiers gevraagd worden. Van Loon adviseerde wel gebruik te maken van strooiers die de granulaten specifiek op een bepaalde plek kunnen laten vallen het op perceel in plaats van het breed weg strooiers, dit om uitspoeling en dus verontreiniging tegen te gaan.

Het tweede interview ging meer over het gebruik van granulaat en de strooiers, het gesprek is gevoerd met een akkerbouwer Jan Overesch. De heer Overesch is gevestigd met zijn biologisch bedrijf in Heino, hier zit ook een biologische winkel bij waar alle producten verkocht worden. Op het bedrijf van Overesch worden aardappelen geteeld, deze worden in de maanden maart en april gepoot en rond augustus en september geoogst. In het interview werd aangegeven doordat het bedrijf biologisch is geen gebruik te maken van kunstmest, wel wordt er granulaat gestrooid wat op de inputlijst staat van Skal. De Akkerbouwer geeft aan dat er weinig problemen zijn bij het gebruik van de granulaatstrooier, wel heeft zijn strooier wel eens problemen door verstoppingen. Dit heeft dan vaak te maken met vochtig weer en slechte schoonmaak, de heer Overesch gaf aan dat het prettig is dat de granulaten onder druk van lucht voor de slangen geblazen wordt en dat hier ook genoeg druk achter zit waardoor de slangen niet vol lopen.

Voor Landkracht zijn deze twee interviews nuttig aangezien de leverancier van granulaat aangeeft dat de vormen van het granulaat wel kan verschillen maar dit geen nadeel of

verandering veroorzaakt voor de granulaatstrooiers. Op dit gebied hoeft er niks te veranderen. De heer Overesch geeft aan dat hij het belangrijk vindt dat er genoeg druk zit achter het blazen van de granulaten door de slangen, zodat dit niet vol komt te zitten. Ook dit is voor Landkracht belangrijk om zo te wensen van de klanten te weten.

H4 Reflectie

De uitwerking van dit onderzoek is niet zoals gepland verlopen, dit heeft meerdere oorzaken gehad. Zo kwam het moeizaam op gang en was het vraagstuk vanuit Landkracht erg breed, hiermee kon moeilijk een duidelijk en begrijpelijk onderzoek van gemaakt worden. In overleg met het bedrijf is ervoor gekozen te beginnen in het algemeen waarna er later verder ingezoomd kan worden in een bepaalde teelt in de akkerbouw. Dit heeft het verslag goed gedaan.

Onderzoek naar granulaten was op sommige momenten niet altijd even makkelijk, zo zijn er vele verschillende soorten granulaten en heeft het woord ook meerdere betekenissen. Dit is bewust achterwegen gelaten in het verslag om verwarring te voorkomen, granulaat heeft nu eenmaal meerdere betekenissen. Als je op dit woord zoekt in de encyclopedie op het internet, dan krijg je vijf resultaten allemaal met het woord granulaat. Hierdoor was het van belang door gericht te zoeken en meer speurwerk te leveren om tot de goede granulaten en later granulaten in de aardappelteelt te komen. Op het begin was dit moeizaam maar hoe meer er gezocht werd hoe beter de resultaten naar boven kwamen. Ook heeft de afbakening wat in het vooronderzoek geschreven is geholpen bij het verwerken van de informatie, door de afbakening kon er veel gericht gezocht worden.

In de volgende onderzoeken is het verstandig gelijk te kijken of het vraagstuk vanuit het bedrijf niet te groot is waardoor de resultaten ook tegen gaan vallen, dan kan er gelijk gekeken worden of het vraagstuk breed kan beginnen en na verloop een afbakening krijgt naar een onderdeel wat de opdrachtgever van het vraagstuk belangrijk vindt. Hierdoor wordt er voorkomen dat er een moeizaam begin is aan het verslag omdat het een groot en breed vraagstuk is. Met de afbakening wordt tegens gecreëerd dat het resultaat ook gericht is en waar de opdrachtgever uiteindelijk wat mee kan.

Uiteindelijk is het goed gekomen door te communiceren met de opdrachtgever van het onderzoek om duidelijke afbakeningen te creëren met gevolg dat er gericht onderzoek gedaan kan worden.

H5 Conclusie & Aanbeveling

H5.1 Conclusie

Het is voor Landkracht nodig om de kennis rondom regelgeving omtrent gebruik van granulaat te kennen, algemene kennis rondom de regelgeving zal hier voldoende zijn. Hiermee wordt bedoeld dat het personeel niet de in- en outs rondom regelgeving hoeven te weten, zij hoeven enkel te weten dat de biologische landbouw gebruik maken van A-meststoffen. Granulaat valt hier niet onder en zal dus amper gebruikt worden, enkel producten die op de inputlijst van Skal staan mogen gebruikt worden in de biologisch Landbouw.

Naast biologische landbouw is er de gangbare landbouw, hier maken zij gebruik van meerdere soorten granulaten die voor stikstof zorgen. Landkracht kan hier aangeven aan haar klanten dat de klant moet weten hoeveel stikstof in de grond zit aan de hand van de vorige gewassen die op het veld gestaan hebben, dit is medebepalend voor de hoeveelheid extra stikstof die toegevoegd kan worden. Voor Landkracht zelf is dit niet gelijk belangrijk maar voor haar klant wel, daarom de conclusie dat het belangrijk is om te weten wat het personeel kan aangeven aan de klanten zodat zij hier over nadenken voor de hoeveelheid.

De regelgeving rondom granulaat komt in het kort overeen dat de overheid wil voorkomen dat er uitspoeling plaats vindt en dat zoutwater hiermee wordt vervuild. Landkracht moet hier bewust van zijn en dit ook meegeven aan haar klanten.

Daarnaast is er gezocht op drie zoektermen, hier is naar voren gekomen dat er granulaten zijn die gebruikt worden bij het telen van aardappelen. Het is hier belangrijk dat de juiste afstellingen vereist zijn voor een optimale benutting van het granulaat. Sygenta geeft advies over een ketsplaatje, deze kan gemonteerd worden om zo de granulaten perfect op de goede plek te laten vallen.

Sinds 2016 is er een keuringsplicht op de granulaat strooiers, hier moet rekening mee gehouden worden. de strooiers zullen gekeurd worden met mogelijkheden dat onderdelen niet meer voldoen aan de eisen. Daarnaast wordt er aanbevolen door Triferto om de

strooiers goed te blijven reinigen na gebruik, dit zal effect hebben op de levensduur maar ook zeker op de keuringsplicht. De strooiers moeten in goede conditie blijven.

H5.2 Aanbeveling

Aanbevelingen die hier worden geven zijn voor Landkracht actie punten die zij kunnen volgen om zo de kwaliteit te verbeteren richting haar klanten.

Zo is de eerste aanbeveling gericht op de regelgeving rondom granulaat en de strooiers. Voor Landkracht is het belangrijk op de hoogte te zijn dat de hoeveelheid stikstof wat gestrooid wordt in combinatie met de gebonden stikstof in de grond gaat, dit ligt aan de gewassen die al gestaan hebben op het perceel. De klant kan dit zelf uitzoeken en de hoeveelheid bepalen, Landkracht heeft enkel dit advies over te brengen aan de klant.

Landkracht wordt aanbevolen een plan te maken voor de keuringsplicht die er ligt, eenmaal per zes jaar moet de strooiers gekeurd worden. Er is een mogelijkheid dat er onderdelen vernieuwd moeten worden, Landkracht kan dit samen met de mechanisatiebedrijven oppakken en hierop voorbereid zijn. Zo kunnen ze samen met StocksAg bepalen welke onderdelen gevoelig zijn en snel vervangen kunnen worden en deze op voorraad leggen, de service die hierdoor verleend wordt is optimaal. De klant zal weer snel gebruik kunnen maken van de strooier na de keuring.

Met deze aanbevelingen kan Landkracht de service en advies richting de klanten verbeteren en zal er een breder beeld van de strooiers geschetst kunnen worden.

Bibliografie

- (sd). Opgehaald van Triferto: <https://www.triferto.eu/nl/supply-chain/op--en-overslag-van-meststoffen>
- (sd). Opgehaald van Skal: <https://www.skal.nl/over-ons#:~:text=Skal%20is%20een%20zelfstandig%20bestuursorgaan,en%20grondslagen%20van%20Skal%20Biocontrole.>
- (sd). Opgehaald van NVWA: <file:///Users/lucfakkert/Downloads/Keuring+toepassingsapparatuur+voor+gewasbeschermingsmiddelen.pdf>
- (2016, 03 07). Opgehaald van Akkerbouwbedrijf: <https://www.akkerbouwbedrijf.nl/akkerbouwmachines/pootmachine/granulaat-zorgt-voor-meer-ruimte-in-de-aanvoer-van-organische-stof/>
- (2020, januari 10). Opgehaald van Syngenta: <https://www.syngenta.nl/nieuws/gewasbescherming/tips-gebruik-granulaat-bij-ritnaalden-aardappelen>
- (2022). Opgehaald van StocksAg: <https://www.stocks-ag.co.uk/>
- (2022, 10 17). Opgehaald van NieuweOogst: <https://www.nieuweoogst.nl/nieuws/2022/10/17/vijf-eu-landen-willen-versnelde-toelating-renure-mest-aardappelen:inzet-granulaten.>
- (2022, 04 08). Opgehaald van Parsgranen: <https://www.parsgranen.nl/aardappelen-inzet-granulaten/#:~:text=De%20inzet%20van%20een%20granulaatbehandeling,de%20historie%20van%20het%20perceel.>
- Buikema, H. (2018, 04 16). *richtlijnen voor instellen granulaatstrooiers*. Opgehaald van Akkerwijzer: <https://www.akkerwijzer.nl/artikel/133911-richtlijnen-en-afgifte-en-instelrichtlijnen-granulaatstrooiers/>
- Force Evo Aardappelen*. (sd). Opgehaald van Syngenta: <https://www.syngenta.nl/force-evo-aardappelen>
- Horst, J. t. (2022, April 19). interview StocksAg. (L. Fakkert, Interviewer)
- Kunstmest*. (sd). Opgehaald van Melkveebedrijf: <https://www.melkveebedrijf.nl/kunstmest/>
- Landkracht, m. (2022, april 19). interview StocksAg. (L. Fakkert, Interviewer)
- Meststoffenwet*. (2022, 07 15). Opgehaald van Wetten.overheid: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0004054/2022-07-15#HoofdstukIII>
- over Landkracht*. (sd). Opgehaald van Landkracht: <https://landkracht.com/over/>
- Regelgeving biologisch meststoffen en voorwaarden*. (sd). Opgehaald van Skal: <https://www.skal.nl/certificeren/teelt-van-gewassen/voorwaarden/meststoffen>

Regelgeving over mest. (sd). Opgehaald van NVWA:

<https://www.nvwa.nl/onderwerpen/mest/regelgeving-over-mest>

StocksAg. (2022). *Strooiers & Zaaimachines*.

Uitvoeringsregeling Meststoffenwet. (2022). Opgehaald van overheid.nl:

<https://wetten.overheid.nl/BWBR0018989/2022-05-05>

Bijlage 1 Interview eigenaar Landkracht

Interview Joost ter Horst

Wat maakt het lastig om gegevens in te winnen over StocksAG?

Wij hebben het merk overgenomen en door de waan van de dag komen wij er niet aan toe om informatie in te winnen over de producten, vandaar de opdracht die nu gegeven is.

Stocks heeft meerdere producten, is er een product waar specifiek onderzoek naar gedaan moet worden?

Voor ons is het niet van belang welke product, het zijn allemaal strooiers alleen kunnen op andere machines worden gezet.

Granulaatstrooiers worden super breed ingezet, is er bij Landkracht een voorkeur voor een bepaalde sector waarop ingezoomd kan worden?

Ja het klopt, de granulaatstrooiers worden breed ingezet. Wij zouden graag zien dat je dit onderzoek verder gaan inzoomen gericht op de akkerbouw, en specifiek in de aardappelteelt.

U geeft aan dat er gekeken kan worden richting de aardappelteelt, welke informatie ontbreekt hier wat duidelijk naar voren moet komen in het onderzoek?

Voor ons is het belangrijk dat het duidelijk is wat de regelgeving rondom gebruik van granulaatstrooiers en het product wat gestrooid kan worden. maar ook de mogelijkheden van de granulaatstrooiers zijn wij erg benieuwd naar.

(Horst, 2022)

Bijlage 2 Interview medewerkers Landkracht

Interview medewerkers

In overleg met Joost is besloten om in de akkerbouw gericht te zoeken naar ontbrekende informatie, welke informatie ontbreekt in jullie opzicht?

Wij missen vooral informatie wat betreft regelgeving van het strooien van granulaten, maar ook weten wij niet zo goed welke producten nu allemaal gestrooid kunnen worden. Zijn producten te zwaar of te groot om via een granulaatstrooiers gestrooid kunnen worden.

Jullie geven dus aan dat er informatie ontbreekt, dit is nu nog en het brede opzicht. Zijn het jullie het eens met de keuze van Joost om specifiek onderzoek te gaan doen in de aardappelteelt, en waarom?

Wij zijn het eens met Joost om dit vraagstuk verder te gaan specificeren in de aardappelteelt, wij hebben het hier al wel eens over gehad met elkaar en komen dan inderdaad uit op de aardappelteelt. De keuze voor aardappelteelt is omdat wij hier vanuit die teelt de meeste vragen krijgen, daarom willen wij ook als eerst de informatie bezitten over het gebruik van granulaat bij deze teelt.

(Landkracht, 2022)

Bijlage 3 Vragenlijst Triferto

Vragenlijst Triferto

1. Waarom is het gebruik van granulaat belangrijk?

Granulaat helpt gewassen tegen bedreigingen zoals ziekte en schimmels, daarnaast bevordert het ook het gewas waardoor het beter en sterker groeit. Daarnaast zijn er vele verschillende soorten granulaten, in het algemeen is granulaat voor het beschermen en het bevorderen van het gewas.

2. Welke granulaten worden er gebruikt bij de aardappelteelt?

Product die wij verkopen voor het produceren van aardappelen is Kalizout 60%, dit bevordert de productie van koolhydraten en is uitermate geschikt voor de aardappel. Triferto is vooral gespecificeerd in het optimaal laten groeien van het gewas, wij hebben collega's die andere granulaten verkopen die gericht zijn op het beschermen van het gewas. Kalizout 60% is zeker niet het enige product voor de aardappelen.

3. Hoe zien deze granulaten eruit?

Granulaten zijn er in vele verschillende soorten, zo kan het een korreltje zijn die perfect rond is. Maar ook meer een natuurlijk product met scherpe randen, ik zal een foto erbij sturen van het kalizout 60%.

Vervolg vraag: zijn er nooit problemen met de vorm granulaat en de strooier dat het product niet gestrooid kan worden?

Wij hebben hier eigenlijk nooit last van gehad, de meeste strooiers kunnen zo afgesteld worden dat de vorm van het granulaat geen probleem oplevert.

Figuur 6 foto Kalizout 60%

4. Waar moet een strooier van granulaat aan voldoen volgens jullie?

Granulaatstrooiers moeten zijn goedgekeurd door een erkend bedrijf van de SKL, dit is wettelijk verplicht. De strooiers moeten goed onthouden worden om verontreinig op het perceel tegen te gaan. Triferto vraagt verder eigenlijk niet specifiek iets, de verschillende granulaten kunnen eigenlijk altijd gestrooid worden.

5. Hebben de vier types granulaatstrooiers van StocksAg een voordeel vergeleken met ander merken strooiers?

Heel eerlijk gezegd, ben ik niet helemaal bekend met alle verschillende soorten granulaatstrooiers. Wel heb ik mezelf een beetje ingelezen in de producten van StocksAG, hier viel mij op dat zij de machine praktisch in elkaar gezet hebben. Hierdoor

zijn er meerdere opties voor het strooien. Zo kan er gekozen worden voor breed weg strooien maar ook voor specifieke aantal granulaten ergens laten vallen.

6. Op welke wijze zijn de granulaten het beste te verspreiden over een akkerland in de aardappelteelt?

Granulaat in de aardappelteelt zal ik adviseren om de granulaten species op de plek te laten vallen om zo wegspoeling te voorkomen. Aangezien op een perceel met aardappel alleen de plek waar de aardappel zit de voedingsstoffen nodig gaat hebben. Het breed weg strooien zou ik dan ook niet adviseren.

7. Zit er verschil in gebruik van strooiers in de verschillende aardappelteelt, denk aan telen van pootaardappelen of zetmeel aardappelen?

Er zit geen verschil in de soort strooiers die gebruikt worden, er kan zeker verschil zitten in de soort granulaat die gebruikt wordt. Voor de strooiers moet dit geen verschil maken.

Bijlage 4 Vragenlijst akkerbouwer

Vragenlijst akkerbouwer

1. Gebruiken jullie granulaat bij aardappelteelt?

Wij gebruiken zeker granulaat bij onze aardappelteelt, wij gebruiken DCM Vivisol agri. Dit is een bodemverbeteraar waarmee de opbrengsten naar zeggen 25% meestijgen. Wij telen biologische aardappelen en dit product staat op de Skal inputlijst waardoor wij het mogen gebruiken.

2. Hoe zien deze granulaten eruit?

Ik heb hier zo geen foto van maar deze zal ik naar je toe sturen als ik die heb.

3. Lopen jullie tegen problemen aan bij gebruik van granulaat strooiers, en zo ja welke?

Wij lopen eigenlijk tegen weinig probleem aan bij granulaat strooiers, er zijn wel eens problemen dat de strooiers verstopt zit. Dit heeft vaak te maken met vochtig weer en slecht schoonmaken.

4. Waar moet een granulaatstrooier aan voldoen volgens jullie?

De granulaatstrooiers moeten species de granulaten op de goede plekken kunnen laten vallen, de granulaten moeten op de plekken komen waar de aardappelen in de grond zitten. Daarnaast is het gunstig als de granulaten via lucht verplaats worden door de slangen, hier moet voldoende power bij zitten zodat er weinig kans is dat het vast komt te zitten.

Bijlage 5 lijst met A-meststoffen

De volgende meststoffen zijn A-meststoffen:

- Mest van biologisch gecertificeerde dieren.
- Compost van biologisch plantaardig materiaal.
- Groencompost van bermmaaisel en snoeiafval.
- Biologische plantaardige producten en bijproducten, bedoeld voor bemesting. Bijvoorbeeld luzernekorrels, biologische raapzaadschilfers of biologische vinasse, afkomstig van een biologisch gecertificeerd bedrijf.
- Pluimveemestkorrels, als biologisch geleverd, die rechtstreeks van een biologisch gecertificeerd pluimveebedrijf komen. Daarbij gelden de volgende voorwaarden:
 - De biologische pluimveemest is bij een verwerker gescheiden verwerkt tot korrel. Daardoor is er geen kans op vermenging.
 - Het pluimveebedrijf heeft een overeenkomst met de mestverwerker.
 - In de administratie van het pluimveebedrijf staat hoeveel pluimveemest aan de verwerker is geleverd en hoeveel korrels zijn ontvangen.
 - In de administratie van het pluimveebedrijf staat hoeveel korrels zijn geleverd aan de afnemers.

- Champost, als biologisch geleverd, dat rechtstreeks afkomstig is van een biologisch gecertificeerd paddenstoelenbedrijf. Het stikstofgehalte is 7 kg per ton (3,5 kg uit mest en 3,5 kg uit overige bestanddelen).
- Digestaat, maar daarvoor gelden voorwaarden.

Let op: in de periode dat uw dieren in omschakeling zijn, is de mest alleen A-meststof als u het op uw eigen bedrijf gebruikt. Als u naast deze eigen mest nog mest aanvoert, moet dat biologische mest zijn.

(Regelgeving biologisch meststoffen en voorwaarden, sd)